

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om SOU 2024:91 Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk - svar senast 2025-05-14

Er beteckning: LI2024/02430

Inledning

Länsstyrelsen välkomnar och är positiva till att utredningen kommer med förslag till lösningar på komplexa och ibland konfliktfyllda skogspolitiska frågor. Gävleborgs län är Sveriges mest skogsrika län. Skogen och produkterna därifrån är viktiga för sysselsättning och tillväxt i länet och utgör en mycket viktig källa till både inkomst och rekreation för länets befolkning. De ekonomiska värdena i skogen är betydande för länet. Samtidigt är skogens biologiska värden viktiga att förvalta på ett ansvarsfullt sätt, idag såväl som för kommande generationers framtid. I Gävleborgs län möts de tre dimensionerna i hållbarhetsperspektivet på ett mycket tydligt sätt i skogen.

Ett gott förtroende mellan de myndigheter som har i uppdrag att skydda skogens biologiska värden ur det allmännas intresse och de aktörer som arbetar med skogens ekonomiska och sociala intressen är av största vikt för att kunna nå goda resultat på helheten och inom alla berörda målområden. Att berörda myndigheter hanterar företagarnas ärenden med tillräcklig skyndsamhet och med inom lagstiftningens ramar avvägning mellan motstående intressen är av betydande vikt även inom detta område. Länsstyrelsen konstaterar att åtgärder för att skapa trygghet för den enskilde i dess möjlighet att förvalta skogen är av lika stor vikt som åtgärder för att skydda skogens biologiska värden. Det är också länsstyrelsens erfarenhet att många skogsägare har ett stort intresse av att förvalta sin skog så att viktiga biologiska värden bibehålls eller utvecklas, samtidigt som skogens ekonomiska värden är centrala i landsbygdsföretagandet. Länsstyrelsen ser att en balans mellan miljö- och produktionsmål bör upprätthållas även framöver.

Även om Länsstyrelsen välkomnar och är positiv till utredningens ansatser och tillstyrker flera förslag, så konstaterar vi också att utifrån vår bedömning så är en rad förslag utformade på ett sådant sätt att målen med dem sannolikt inte kommer att nås. I flera fall är det även länsstyrelsens mening att ytterligare analyser och konsekvensbedömningar behöver göras.

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Gävleborg vill sammanfattningsvis framföra följande:

Enligt utredningens direktiv ska de jämställda skogspolitiska målen – miljömålet och produktionsmålet – ligga fast. Som länsstyrelsen bedömer de förslag som utredningen lämnar riskerar dock balansen att rubbas till förmån för produktionsmålet om förslagen genomförs i nuvarande form.

Länsstyrelsen menar att utredningen till synes inte har beaktat kulturmiljölagstiftningens krav när man lagt sina förslag. Som en följd av detta bedömer Länsstyrelsen att det finns påtagliga risker för att skador på forn- och kulturlämningar kommer att öka om utredningens förslag genomförs.

Utredningen lägger flera förslag som syftar till att förenkla för skogsägarna, en ansats som Länsstyrelsen stödjer. Länsstyrelsen menar dock att flera av förslagen riskerar att träffa fel och istället kan skapa otydlighet för markägarna gällande exempelvis lagar och regler för artskyddet i skogen. Länsstyrelsen menar exempelvis att moment som samråd kan verka stödjande för den som ska avverka och minska risken för fel utifrån lagstiftningens krav och målsättning.

Länsstyrelsen välkomnar utredningens ansats om att korta ned handläggningstiden för avverkningsanmälningar, det kan ha stor betydelse för företagen. Länsstyrelsen har dock svårt att se genomförbarheten i det förslag som nu lämnas och ser att ytterligare åtgärder skulle behövas för att åstadkomma en så betydande förändring. En sådan åtgärd vore att tillföra resurser för att förstärka och öka kvaliteten i de digitala systemen för att fånga upp information kring skydd av arter eller oidentifierade värdefulla naturmiljöer.

Länsstyrelsen instämmer i förslaget om att arealgränsen bör förbli oförändrad på 0,5 ha och håller med utredningen om att det är en lämplig avvägning.

Att en skogsägare har möjlighet att få adekvat ersättning när det allmännas intresse får väga högre än det enskilda ekonomiska är en viktig faktor för förtroendet för skogspolitiken. Länsstyrelsen instämmer således helt i att ersättningsfrågorna är viktiga, men är tveksamma till flera delar i de förslag som lämnas och anser att ytterligare förtydligande och utredning behövs.

Generella synpunkter

Övergripande om utredningens förslag i relation till EU-lagstiftningen och relevanta klimatmål

EU:s klimatmål till 2030 är att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 procent. Som stöd för att se till att EU:s politik är i linje med det målet finns paketet Fit for 55, eller 55 %-paketet. Klimatanpassningen ligger utanför utredningen. Redan nu ser vi att klimatförändringen påverkar skogsbruket. Ett förändrat klimat innebär både möjligheter och hot för skogsbruket och klimatanpassning kan behövas. Åtgärder och anpassning för en robustare och säkrare virkestillgång måste prioriteras.

Länsstyrelsens bedömning är att de redovisade förslagen om att minska regleringen av skogsbruket inte harmoniserar med vare sig EU-rättsliga bestämmelser (Fit for 55, LULUCF) eller den internationella konventionen för biologisk mångfald (CBD).

I Miljömålsberedningens delbetänkande SOU 2025:21 om en strategi för hur Sverige ska kunna leva upp till sitt EU-åtagande vad gäller dels nettoupptag i LULUCF och dels bevarande av biologisk mångfald, presenteras flera förslag som kan öka nettoupptagen i skog och mark och minska gapet till Sveriges LULUCF-åtagande. De förslag som beredningen bedömer kan ge störst effekt fram till 2030 är minskad avverkningstakt till 2030 och återvätning av våtmarker. Då upptaget av koldioxid i skogen är mindre än tidigare beräkningar riskerar staten att missa EU-målen.

Utredningens beaktande av kulturmiljövärden i skogsbruket

Länsstyrelsen finner att utredningen i sin helhet har tydliga brister i sin hantering av forn- och kulturlämningar i skogsmark. Bland annat väger utredningen inte in kulturmiljölagens bestämmelser och tar inte heller skyddet av forn- och kulturlämningar i beaktning. Länsstyrelsen ser därför att det finns påtagliga risker för att skador på forn- och kulturlämningar kommer att öka om utredningens förslag genomförs.

Finansiella konsekvenser för staten

Länsstyrelsens bedömning är att utredningens beskrivning och analys av de finansiella konsekvenserna för staten inte håller tillräckligt god kvalitet. Detta kopplar till bedömningen om att utredningens förslag ändrar balansen mellan produktions- och miljömålet, vilket kan innebära att Sverige inte längre uppfyller olika åtaganden kopplat till EU-rätten. Att EU-rättsliga åtaganden inte efterlevs kan förutom ekologisk förlust även innebära kostnader i form av införandet av kontroll- och tillsynssystem eller sanktionsavgifter. Dessa kostnader är okända.

Förutsättningarna för att bevara biologisk mångfald i skogen på lång sikt beskrivs inte och inte heller vad konsekvenserna blir för arter som är i behov av skydd. Dessa värden kan vara oersättliga, vilket inte lyfts i utredningen.

Utredningens balans mellan de skogspolitiska målen om miljö respektive produktion

I inledningen av utredningsrapporten skriver utredaren bland annat: "Min bedömning är att det vore bra för Sveriges skogar om skötseln kunde utvecklas ännu mer. Då kan både den ekonomiska avkastningen och naturvärdena öka samtidigt." Utredaren hänvisar sedan till Skogsstyrelsens rapport *Skogsskötsel med nya möjligheter*. Denna rapport togs fram av författare som är specialister inom skogsproduktion med syfte att ta fram strategier för att öka produktionen av skogsråvara. Det är Länsstyrelsens mening att denna rapport, i de delar där frågor kring naturvård tas upp, går emot vad tyngdpunkten av den forskning som finns inom området anser. Det framgår inte hur utredningen tagit intryck av den forskning som finns inom naturvårdande skötsel likväl som inom skötsel för skogsproduktion. Även om det är länsstyrelsens erfarenhet att många skogsägare har ett stort intresse av att förvalta

sin skog så att viktiga biologiska värden bibehålls eller utvecklas, är samtidigt skogens ekonomiska värden centrala i landsbygdsföretagandet. Skötsel för skogproduktion, vilket är den kraftig övervägande typen av skötsel som sker idag, syftar alltså inte i första hand till att öka naturvärden. Skulle skötseln ändras till att i större utsträckning gynna naturvärden skulle det i de flesta fall ske på bekostnad av produktionen av skogsråvara. Utöver skötselkrävande naturtyper finns även naturtyper där naturvärdena generellt inte gynnas av skötselåtgärder alls, till exempel många granskogsbiotoper. Det är just denna bakgrund som kräver ett större resonemang kring balansering av de olika intressena än vad utredningen enligt Länsstyrelsens mening redovisar.

Skötsel av skog för att nå naturvårdsmål samtidigt som skogsproduktion bedrivs är fullt möjligt, att naturvårdsmålen nås innebär också ett ekosystem i gott skick vilket kommer gynna skogsproduktionen på sikt. Att maximera produktionen av skogsråvara och samtidigt nå naturvårdsmål genom de åtgärder som föreslås i utredningen bedömer Länsstyrelsen inte vara möjligt eftersom de förslag som lämnas inte i tillräcklig omfattning balanserar mellan de olika skogspolitiska målen utan prioriterar produktionsmålet till nackdel för miljömålet.

Att hantera skogsbruket från ett bredare landskapsperspektiv är också en del i att säkerställa attraktiva landskap för hälsa, välmående och biologisk mångfald. Detta beaktas inte i tillräcklig hög grad i denna utredning enligt Länsstyrelsens bedömning.

Behov av ökad kunskap både för att underlätta för markägare och ge bättre möjlighet att bevara naturvärden

Länsstyrelsen menar att det behövs en grundläggande inventering av skogar med höga naturvärden och att detta skulle bespara privata markägare kostnader behäftade med undersökningar inför underrättelse om avverkning. En förbättrad kunskap om var skyddsvärda skogar och miljöer finns kvar skulle dessutom ge en bra kunskapsgrund för ersättning från staten till markägare i samband med skydd av skog av höga naturvärden och fridlysta arter och vid uppfyllande av EU:s restaureringsförordning. Slutligen skulle detta kunskapsunderlag ge en bra grund för bevarande av hotade skogslevande arter.

Utvecklade synpunkter på utredningens förslag

Kapitel 5: Förslag om samråd enligt miljöbalken

Länsstyrelsen stödjer förslaget om en ökad tydlighet för markägarna, men befarar att förändringen så som förslaget utformats inte kommer att leda till det avsedda målet. Bland annat saknas idag mycket kunskap om var värden i skogen finns, vilket är försvarande för markägaren utifrån förslagets utformning. Samrådsförfarandet kan alltså i många fall ha en stödjande funktion för den som ska avverka och göra att överträdelser mot lagstiftningen undviks.

Länsstyrelsen förstår tanken bakom att förtydliga när en skogsåtgärd kan räknas som underrättelse enligt 14 § skogsvårdslagen eller när 12:6 samråd krävs genom att ha en uttömmande lista på de aktiviteter som faller under 12:6-samråd. Länsstyrelsen ser dock flera risker med en sådan förändring. Det kan vara svårt att få med alla skogliga aktiviteter i en sådan lista och att aktiviteter som inte är med på listan endast behandlas enligt 14 § skogsvårdslagen. Förslaget om att Skogsstyrelsen ska peka ut områden där skogsbruk väsentligt ändrar naturmiljö riskerar även att innebära en generalisering där värdefulla naturmiljöer utanför dessa utpekade områden faller bort och inte granskas inom ett samråd.

Det landar ett stort ansvar på markägaren att bedöma när samråd behövs och då dessa förändringar är tänkta att börja gälla redan om knappt ett år är risken stor att det blir ett glapp då ingen lista/föreskrifter finns att tillgå.

Majoriteten av de 12:6-samråd som inkommer till Skogsstyrelsen hanteras inte av en handläggare utan sker via automatisk granskning mot befintliga kartskikt. I praktiken anses då den skogliga åtgärden som godkänd men i processen har varken fridlysta arter eller värdefull naturmiljö har beaktats. Att då förenkla för markägare med en lista på vad som faller under 12:6-samråd kan inge falsk trygghet i att åtgärden får genomföras. Markägaren måste fortfarande beakta artskyddet via fridlysningsbestämmelser.

Förslaget innebär även att markägaren ska ha tillgång till skyddsklassade arter, något Länsstyrelsen inte ser ett hinder för i dagsläget om en skoglig åtgärd kan komma att påverka arten

negativt. Utredningen beskriver att det finns tekniska utmaningar med att tillgängliggöra data om skyddsklassade arter på ett säkert sätt till markägare. Utredningen informerar om att det pågår försöksverksamhet mellan Artdatabanken, SLU och Sveaskog (s 189) vilket Länsstyrelsen är positiva till men ser att den lösningen ligger år framåt i tiden. Kopplat till sekretess anser inte länsstyrelsen att de skyddsklassade arterna i sig är ett problem. En markägare bör ha så pass god kännedom om sin skog att hen förstår att vissa biotoper/karaktärer av skogen troligtvis hyser vissa typer av arter. Länsstyrelsen konstaterar att de flesta avverkningsanmälningar idag saknar mycket av den informationen. Som tidigare beskrivet så faller många av dessa anmälningar utanför den manuella handläggningen bara för att det inte blir en träff mot befintliga data, eller helt enkelt då det inte finns någon data rapporterad eftersom området är oinventerat.

Om en markägare planerar en skoglig åtgärd bör information om fridlysta arter delges. Många fridlysta arter är inte heller under något sekretesskydd på artportalen och markägaren kan därför själv söka på vilka arter som har påträffats på dennes mark. Eftersom många platser inte är fullt ut inventerade kan dock inte markägaren enbart utifrån informationen i artportalen på ett säkert sätt dra slutsatsen att det inte finns några fridlysta arter. Länsstyrelsen anser därför att ändringen av OSL 20:1 inte nödvändigtvis gör någon skillnad från hur skyddsklassade arter hanteras idag, men vill betona att tillgänglig information för markägaren ändå kommer att vara otillräcklig. De tillgängliga digitala underlagen för markägarna behöver utvecklas ytterligare genom fler inventeringar, vilket även Länsstyrelsen skriver om på fler platser i detta yttrande.

I underlaget anges det om "minskad möjlighet för miljörorelsen att överklaga" (sid 193). Detta skulle kunna innebära ett stort bakslag för skyddsvärda naturvärden och miljöer. Miljöorganisationer har ofta unika expertkunskaper som de förvärvat under många år av gediget intresse för att bevara arter och naturmiljöer. Ytterligare en aspekt med dessa värdefulla kunskaper, är att de ofta är på lokal nivå. Om man medvetet försvårar möjligheterna hos denna expertis att komma till tals riskerar man att viktiga kunskaper får offentliggöras och kanske går förlorade. Länsstyrelsen menar att dessa organisationers kunskap skulle kunna användas på ett bättre sätt än idag, inte minst om ett bättre utformat system för arbete med ersättningar till markägare kan utarbetas.

Kapitel 6: Arealgräns för krav på underrättelse om avverkning

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att dagens arealgräns om 0,5 ha kvarstår. Det är Länsstyrelsens bedömning att detta utgör en relevant avvägning mellan produktions- och miljöintresset. En större areal riskerar att resultera i större negativa konsekvenser för naturmiljön. Många värdekärnor och livsmiljöer för fridlysta arter är små. På motsvarande sätt skulle en mindre arealgräns riskera att utöka den administrativa bördan för företagen på ett sätt som inte bedöms motiverat.

Kapitel 7: Övriga åtgärder med krav på underrättelse

Den föreslagna lydelsen i 15 § innebär att skogsbilvägar upp till 300 meter och storskalig gödsling som inte sker med maskin kan ske utan samråd. Länsstyrelsen avstyrker förslaget. Felaktigt anlagda skogsbilvägar och traktorvägar kan innebära skada på naturmiljön, skada på viktiga samhällsfunktioner och skada för annan, även då det rör sig om sträckor under 300 meter. Samråd bör därför alltid ske. Även gödsling utan maskin kan utföras i stor skala, risk för skada på naturmiljön och skada för annan föreligger, åtgärden bör därför alltid föregås av samråd.

Kapitel 9: Underrättelser för flera åtgärder, samt förkortad handläggningstid

Utredningen föreslår en minskad handläggningstid från sex veckor till tio dagar för vissa underrättelser enligt 14 § skogsvårdslagen (se även s.68ff och s.71ff i utredningsunderlaget). Länsstyrelsen välkomnar utredningens ansats om att korta ned handläggningstiden för avverkningsanmälningar, det kan ha stor betydelse för företagen. Länsstyrelsen har dock svårt att se genomförbarheten i det förslag som nu lämnas och ser att ytterligare åtgärder skulle behövas för att åstadkomma en så betydande förändring. Bland annat skulle en ökad kvalitet på tillgänglig digital information om värdefulla miljöer kunna snabba upp hanteringen, men detta kräver resurser för inventeringar.

Länsstyrelsen bevakar i dagsläget de avverkningsanmälningar som kommer in för att se om de berör några av de områden med höga naturvärden som vi har kännedom om och i vissa fall arbetar för att skydda. Det är relativt ofta som de träffar Länsstyrelsen får i vår körning inte har fångats upp av Skogsstyrelsens automatgranskning. Om tiden från underrättelse till att skogsbruksåtgärder får påbörjas

skulle kortas från sex veckor till tio dagar finns det en stor risk att myndigheten inte skulle hinna fånga upp de anmälningar som berör områden med höga naturvärden förrän det är för sent.

Kulturmiljösidan har samma situation för att skydda forn- och kulturmiljöer. Det saknas resurser till att handlägga ärenden enligt kulturmiljölagen med så kort svarstid. En förkortning av handläggningstiden kan därför ha stora konsekvenser för hanteringen av skogsbruksärenden och medfölja ökade skador på forn- och kulturmiljöer i skogen

Att alla ärenden som lämnas in är registrerade, kontrollerade och automatprioriterade efter bara några dagar hos Skogsstyrelsen, som det står i utredningen, stämmer utifrån Länsstyrelsens erfarenhet inte överens med verkligheten. Länsstyrelsen stöter ofta på ärenden där inlämnade avverkningsanmälningar inte registreras förrän efter en eller två veckor, och därför fångas upp av vårt system först när det är en kort tid kvar av de sex veckor som gäller idag. Om tiden istället varit bara tio dagar hade Länsstyrelsen inte hunnit fånga upp dessa anmälningar.

Det stämmer dessutom inte att det enbart är triviala skogar som inte faller ut för manuell granskning. Relativt ofta finns det naturvärden som Skogsstyrelsen borde ha kännedom i de områden som Länsstyrelsen får träff på, men som inte fallit ut för manuell granskning hos Skogsstyrelsen. Om tiden kortas från sex veckor till tio dagar ökar risken för att varken Skogsstyrelsen eller Länsstyrelsen hinner få kännedom om avverkningsplanerna förrän det är för sent. Detta förstärker ytterligare bilden av behovet av att förbättra kvaliteten i de digitala system som idag ska stödja i bedömningen av var värden finns, både för att underlätta för markägarna, för att snabba upp handläggning och för att öka kvaliteten i de bedömningar som myndigheten gör.

I utredningen föreslås också att kravet på särskilda skäl för att Skogsstyrelsen ska kunna medge undantag från tidsfristen tills åtgärden får börja ska tas bort. Det innebär att det blir lättare att få börja avverka tidigare efter underrättelsen. Om tidsfristen dessutom kortas till bara tio dagar och man sedan lättare kan få börja avverkningsplanerna innan dessa tio dagar har gått, är det Länsstyrelsens slutsats att ännu fler områden med potentiellt höga naturvärden som hade kunnat behöva en noggrannare utredning nu istället riskerar att avverkas nästan omedelbart efter underrättelsen skett.

Kapitel 10: Kostnadsfördelning för kunskapsinhämtning

Utredningen föreslår att kostnaden för markägaren aldrig bör överstiga mer än tre procent av värdet på den berörda fastigheten. Länsstyrelsen ställer sig tveksam till detta förslag. Denna gräns bör vid normalfallet innebära att markägaren får bekosta en dags kunskapsinhämtning med hjälp av en konsult. Länsstyrelsen är inte emot förslaget om att staten bekostar utredningar, men anser att detta rimligtvis bör vara i det enskilda fallet, inte en standardlösning. Att tre procent är taket för vad en markägare ska bekosta för en inventering kan också ge olika utfall på inventeringens kvalitet utifrån den det uppskattade marknadsvärdet på den fastigheten.

Länsstyrelsen menar att det i vissa fall kanske kan vara rimligt att tillsynsmyndigheten tar en del av kostnaden, men att tillsynsmyndigheten alltid ska betala för all kunskapsinhämtning som överstiger 3 procent av värdet på fastigheten riskerar att antingen belasta tillsynsmyndighetens budget och skattebetalarna på ett orimligt sätt, eller leda till att kunskapsinhämtningen inte kommer att bli tillräckligt omfattande.

Länsstyrelsen vill åter igen poängtera att kunskapsinhämtning om fridlysta arter är något fastighetsägaren ska ha kännedom om och gäller vid alla åtgärder. Länsstyrelsen anser också att inventeringar bör offentliggöras via artportalen, framförallt inventeringar som utförs med skattemedel, och att tekniska hinder att publicera denna data därmed bör åtgärdas omgående. Länsstyrelsen hänvisar också till det som tidigare skrivits om behovet av ökad kunskap om var värden finns för att bland annat underlätta för markägarna.

Kapitel 12: Tillsynen över artskyddsfrågor i skogen

Länsstyrelsen anser att förslaget om att Skogsstyrelsen ska få ansvara för artskyddet i skogsbruket kan vara positivt i den bemärkelsen att Skogsstyrelsens får ett tydligare uppdrag gällande tillsyn enligt Miljöbalken. Länsstyrelsen anser att förslaget dock inte medför någon större skillnad mot hur situationen hanteras idag. Vid tillsynsärenden avseende skogsbruksåtgärder gällande artskydd är det i princip alltid Skogsstyrelsen som delger länsstyrelsen med mer djupgående information, då de ofta har varit ute på plats eller haft tätare kontakt med markägaren.

Länsstyrelsen ser en poäng med att dispens från artskyddsbestämmelserna fortfarande ligger kvar på länsstyrelserna. Länsstyrelsen mottar årligen missiver från Skogsstyrelsen för bedömning om förbuden i artskyddsförordningen aktualiseras. Om samma myndighet (Skogsstyrelsen) hanterar både rådgivning samt dispensprövningen kan myndighetens roll vara otydlig för markägaren. Även om Skogsstyrelsen har ett tillsynsansvar idag anser länsstyrelsen att dispensprövningen för fridlysta arter helt och hållet bör ha artskyddsförordningen att utgå ifrån, något som kan bli svårt för Skogsstyrelsen som även har de skogliga aspekterna att ta hänsyn till. Förslaget lyfter inte länsstyrelsens roll vid en sådan förändring mer än att resurser kan flyttas från länsstyrelsen till Skogsstyrelsen. Länsstyrelsen konstaterar att vi idag är en myndighet som har stor erfarenhet av artskyddsregler, miljöbalken och avvägningar vid målkonflikter.

Kapitel 14: Ersättningsmodell

Länsstyrelsen anser att ansatsen i förslagen om att markägare ska få större möjlighet att få ersättning i samband med inskränkningar i möjligheten att bedriva skogsbruk på många sätt är positiv, eftersom det idag förekommer en del konflikter framför allt kopplat till artskyddshänsyn. Länsstyrelsen ställer sig dock tveksam till delar av förslagets utformning.

Utredningen menar att det inte är rimligt att den enskilde ska behöva tåla stora inskränkningar utan rätt till ersättning i sådana fall då verksamheten var laglig då den påbörjades men sedermera har kommit att stå i strid med lag på grund av tillkommande normer. Utredningen menar vidare att detta skulle strida mot regeringsformens huvudregel om rätt till ersättning då det allmänna inskränker användningen av mark och byggnad. Länsstyrelsen kan delvis hålla med om resonemanget men anser att nya lagar och regler tillkommer löpande och att verksamheter därmed måste anpassa sig till det. Detta är inte unikt för skogsbruket. Att argumentera att sedvanligt skogsbruk skulle vara ett undantag från laglighetsprincipen måste hanteras från fall till fall och ha noggrant underlag för en sådan bedömning. Länsstyrelsen anser inte att ersättningsrätt bör ges om sedvanligt, dvs trakthyggesbruk, avsevärt försvåras på grund av naturvärden eller biologisk mångfald i sig. Det bör vara ett undantag som ges när alla andra lösningar är uttömda. Exempelvis bör skogsbruksmetoden kunna anpassas för att undvika skada på den eller de arter som är i behov av skydd eller i juridisk mening ska skyddas (fridlysning). Länsstyrelsen anser därför inte att

ersättning ska ges till sedvanligt skogsbruk om det faller på den typen av avverkningsmetod eller ingenting alls. Tillsynsmyndigheten för artskydd bör i samråd med markägaren komma fram till hur hänsyn kan tas. Länsstyrelsen anser annars att risken för att markägare vill ha ersättning föregår de alternativ som finns genom hänsynstagande av de påträffade arterna.

I utredningen finns även hänvisning till Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd, där man tydliggör att en grundläggande del i den svenska skogspolitiken är att ansvaret för att nå målen delas av privat och offentlig sektor. Markägarna har därmed ett betydande ansvar gällande kunskapskravet.

Länsstyrelsen tror heller inte att inrättandet av ett särskilt sorts biotopskydd kallat skogsmarksskyddsområde är lösningen, särskilt inte om det är något som markägaren kan kräva att få. Alternativa skogsbruksmetoder behöver alltid först utredas ordentligt, då det i till exempel artskyddsärenden i vissa fall kan räcka för att bevara naturvärdena.

I utredningen framförs att ett argument mot förslaget är att ett område inte nödvändigtvis är särskilt värdefullt eller skyddsvärt bara för att det förekommer skyddsvärda arter i området, och att rätten att kräva bildande av skogsmarksskyddsområden därmed riskerar att minska myndigheternas möjlighet till strategiskt arbete med formellt skydd. Detta ser även länsstyrelsen som en stor risk. Det enda sättet att komma runt den risken är att öronmärka medel till skogsmarksskyddsområden, så att de inte bildas på bekostnad av andra ännu mer skyddsvärda områden. Dock är det svårt att se hur det hänger ihop med inriktningen i Nationell strategi för formellt skydd av skog.

Kapitel 1: Författningsförslagen

1.1 Förslag till lag om ändring i skogsvårdslagen (1979:429)

14§ Länsstyrelsen avstyrker utredningens förslag till förändrad lydelse.

Länsstyrelsen utvecklar sitt resonemang i texten till kapitel 7.

23§ Länsstyrelsen avstyrker utredningens förslag till förändrad lydelse

Det är Länsstyrelsens mening att den föreslagna förändringen av lydelsen inte tar hänsyn till värdet av en lång kontinuitet av

ädellövträd på samma plats. Att lövskogen finns kvar på samma ställe gör att arter som är beroende eller gynnade av den typen av skog i viss mån kan leva kvar i sparad hänsyn, för att sedan återkolonisera den uppväxande skogen. Återbeskogas ett annat område på brukningsenheten så kommer återkolonisation från arter på sparad hänsyn sannolikt att utebli.

25§ Länsstyrelsen avstyrker den föreslagna ändringen.

Den nuvarande lydelsen som avser bestånd och inte bestånd inom brukningsenhet bör behållas av samma skäl som anges ovan under 23§.

1.2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken (1998:808)

2 kap. 7 a § Länsstyrelsen avstyrker utredningens förslag.

Länsstyrelsen avstyrker att skälighetsavvägningen i 2 kap 7 § miljöbalken ändras på det sätt som utredningen föreslår. Förslaget strider mot de allmänna principerna i miljöbalken, och ger skogsbruket en särställning i miljölagstiftningen som inte kan motiveras med hänvisningen till 2 kap 15 § regeringsformen. De allmänna hänsynsreglerna syftar till att vara just allmänna, oavsett typ av verksamhet eller åtgärd som vidtas och av vem. Eventuell särreglering av olika sektorer och intressen har i stället placerats i andra kapitel i miljöbalken. Att särreglera en samhällssektor på det föreslagna sättet redan i 2 kap miljöbalken går emot systematiken i hela miljölagstiftningen och skulle allvarligt undergräva de allmängiltiga principerna som fastställs i 2 kap miljöbalken.

7 kap. 11 § Länsstyrelsen anser inte att förslaget till förändring formulerats på ett tillräckligt tydligt sätt.

Att ersättning ska kunna ges enligt lydelsen ”2. detta beslut har medfört att sedvanligt skogsbruk avsevärt försvåras på berörd del av fastigheten,” är otydligt då avsevärt försvåras inte har definierats.

Länsstyrelsen befarar att förslaget kommer få stora konsekvenser som medför att andra områden inte kan skyddas, som har högre naturvärden, endast pga. att markägaren i förslaget kan kräva ett skogsmarksskyddsområde.

12 kap. 6 a § Länsstyrelsen avstyrker förslaget.

Länsstyrelsen utvecklar sin ståndpunkt i texten till kapitel 5.

29 kap. 4 § Länsstyrelsen anser att en lagändring som hänvisar till föreskrifter i detta fall blir rättsosäkert. Förslaget innebär i princip att en verksamhetsutövare inte behöver ta ansvar för att väsentligt ändrat naturmiljön om föreskrifter enligt 12 kap 6 a § är på plats. Konsekvensen vid överträdelse blir att det kan vara svårt att lagföra artskyddsbrott.

1.3 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

20 kap. 1 § Länsstyrelsen anser inte att tillägget är nödvändigt.

Länsstyrelsen utvecklar sina resonemang i texten under kapitel 5.

1.5 Förslag till förordning om ändring i skogsvårdsförordningen (1993:1096)

15§ Länsstyrelsen tillstyrker förslaget och håller med om att arealgränsen bör förbli oförändrad på 0,5 ha.

Länsstyrelsen utvecklar sitt resonemang i texten till kapitel 6.

15b§ Länsstyrelsen anser att förslaget inte bör genomföras med mindre än att andra åtgärder först är på plats.

Länsstyrelsen utvecklar sitt resonemang i texten till kapitel 9.

15c§ Länsstyrelsen anser att den föreslagna förändringen i 15 c § inte bör införas, utan att den nuvarande lydelsen bör behållas.

Länsstyrelsen menar att den föreslagna lydelsen med borttagning av skrivningen om skogsbränsle öppnar upp för olika tolkningar om vad som menas med skogsbränsle.

1.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:904) om anmälan för samråd

Länsstyrelsen avstyrker förslaget och har utvecklat sitt resonemang i texten till kapitel 5.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Carina Ståhl Herrstedt med enhetschef Anna Jansson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Jenny Larsson medverkat.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.